

ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS NAUJIENŲ BIULETENIS

2008 m. rugsėjis Nr. 8 (12)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA – tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, įkurta 1997 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 10 d. nutarimu „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos įsteigimo“. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nagrinėja asmenų skundus, tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, konsultuoja duomenų valdytojus ir subjektus, tvarko Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą, teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms dėl asmens duomenų tvarkymo, apsaugos, vykdo kitas įstatymu priskirtas funkcijas.

Naujienu biuletenyje vartojamos santrumpos:

VDAI – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, ADTAI – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas

LIETUVOJE

2008 m. rugsėjo 3 d. VDAI Informacijos ir technologijų skyriaus vyriausiasis specialistas Tomas Poškevičius dalyvavo Valstybinės darbo inspekcijos surengtame seminare „Darbo sąlygų darbo vietose nuolatinės stebėsenos informacinės sistemos duomenų sauga“. Šiame renginyje VDAI atstovas perskaitė pranešimą „Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimai“, su kitais dalyviais pasidalijo patirtimi duomenų apsaugos tema, atsakė į klausimus.

Duomenų apsaugai aktualūs teisės aktai, įsigalioję rugsėjo mėnesį

Priimtas 2008 m. rugsėjo 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 918 (Žin., 2008, Nr. 111-4228) „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP-2152(2) ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 15 ir 29 straipsnių papildymo ir pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP-2153(2)“.

Priimtas 2008 m. rugsėjo 24 d. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymas Nr. 1V-338 (Žin., 2008, Nr. 112-4278) „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymo Nr. 1V-115 „Dėl įtariamų, kaltinamų ir teistų asmenų žinybinio registro duomenų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

EUROPOS SĄJUNGOJE

Dalyvavimas darbo grupėse, susitikimuose

2008 m. rugsėjo 9 d. VDAI Informacijos ir technologijų skyriaus vyriausioji specialistė Raminta Sinkevičiūtė dalyvavo Briuselyje (Belgija) vykusiame direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio darbo grupės JLS pogrupio susitikime dėl Šengeno informacinės sistemos (toliau – SIS II) informavimo kampanijos.

Šio renginio tikslas – pasiruošimas SIS II informacinei kampanijai. Buvo numatytos pagrindinės ir papildomos informavimo priemonės. Apsvarstyta SIS II informavimo kampanijos platinimo strategija, renginiai, planuojami 2009 ir 2010 metais.

Belgijos patirtis: nuomonės dėl naujų visuomenės informavimo priemonių naudojimo būdų bei skaitmeninės televizijos ir privataus gyvenimo apsaugos

Belgijos Karalystės privataus gyvenimo apsaugos komisija (toliau – Komisija) yra paskelbusi dvi nuomones dėl privataus gyvenimo, kiek tai susiję su asmens duomenimis, apsaugos naudojant naujus visuomenės informavimo būdus. Komisija savo pateiktose nuomonėse išdėsto grėsmes privačiam gyvenimui ir reikalavi-

mus, kurių privalo laikytis naujų visuomenės informavimo būdų teikėjai tvarkydami asmens duomenis.

Komisijos dokumentuose pateikta informacija yra aktuali ir Lietuvai, kaip Europos Sąjungos narei. Lietuvoje atsiranda naujų visuomenės informavimo būdų, tad tiek duomenų subjektams, tiek duomenų valdytojams ir tvarkytojams būtina suvokti, kokių grėsmių gali kilti privačiam gyvenimui, kiek tai susiję su asmens duomenimis, pereinant nuo analoginės prie skaitmeninės televizijos, kokias grėsmes suponuoja interaktyvios televizijos naudojimas.

2007 m. rugsėjo 19 d. Komisijos nuomonėje Nr. 29/2007 „Nauji visuomenės informavimo priemonių naudojimo būdai: nuo analoginės prie interaktyvios televizijos ir apie naujus visuomenės informavimo priemonių naudojimo būdus“ Komisija pateikia savo poziciją, jog kad ir kokios naujovės būtų patrauklios ir turinčios pranašumų, jos bet kuriuo atveju sukelia ir tam tikrų grėsmių privačiam asmens gyvenimui. Komisija šiame dokumente pateikia savo vertinimą ir galiausiai prieinama prie išvados, kad naudojant naujus visuomenės informavimo būdus turi būti laikomasi Privataus gyvenimo apsaugos, kiek tai susiję su asmens duomenų tvarkymu, įstatymo reikalavimų, o visos kompetentingos institucijos turi pasirūpinti, jog tai būtų pasiekta.

2007 m. vasario 7 d. Komisijos nuomonėje Nr. 06/2006 „Skaitmeninė televizija ir privataus gyvenimo apsauga“ Komisija pasisako už tai, kad skaitmeninės televizijos srityje turi būti laikomasi Privataus gyvenimo apsaugos įstatymo nuostatų dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų, saugojimo terminų, pareigos informuoti ir apsaugos. Komisija taip pat mano, kad būtų labai naudinga sukurti profesinės etikos kodeksą, skirtą teisės, susijusios su privataus gyvenimo apsauga skaitmeninės televizijos srityje, taikymui.

Plačiau galite skaityti VDAI tinklalapyje www.ada.lt.

Vokietijos duomenų apsaugos institucija pritaria genetinės diagnostikos įstatymo projektui

Vokietijos duomenų apsaugos institucija praneša, kad jų vadovas Peteris Schaaras pritaria Federalinės Vyriausybės priimtam įstatymo projektui dėl genetinių duomenų tvarkymo. Vadovas priminė, kad duomenų apsaugos pareigūnai ne kartą yra pabrėžę, jog

genetiniams duomenims tvarkyti būtina teisinė bazė.

Ypač svarbu uždrausti genetinius testus darbe ir draudimo versle. Šis uždraudimas galimai garantuotų asmenims, kad jie neatsidurs nepalankioje padėtyje. Vadovui suprantama, kad tam tikrais draudiminiais atvejais (kaip antai, gyvybės draudimo) gali būti pareikalauta jau žinomų genetinių testų rezultatų, pavyzdžiui, jeigu tariamasi dėl ypač didelės draudimo sumos, tačiau, jo supratimu, minimali 300 000 eurų suma, numatyta įstatymo projekte, yra per maža.

Vokietijos duomenų apsaugos institucija pritaria, kad ateityje būtų leidžiama atlikti genetinius patikrinimus tik tada, kai duomenų subjektas duoda sutikimą tokiam tikrinimui, kai jam pateikiama išsami informacija apie tokio tyrimo tikslą ir galimas pasekmes. Ši Vokietijos institucija palankiai vertina nuostatą, kad ateityje slapti genetiniai tyrimai būtų uždrausti, be to, sieks, kad ypatingais atvejais bylose būtų ne tik nustatyti administraciniai pažeidimai, bet ir skiriamos nuobaudos. P. Schaaras apgailestauja, kad įstatymo projekte nenumatytos nuostatos dėl genetinių duomenų tvarkymo mokslinio tyrimo tikslais.

(Vokietijos duomenų apsaugos institucijos informacija, 2008 m. rugpjūčio 28 d.)

Didžiosios Britanijos duomenų apsaugos institucija ragina vartotojus labiau kontroliuoti asmeninę informaciją

Didžiojoje Britanijoje išleistas saugos nustatymo testas internete. Jį galima rasti adresu www.ico.gov.uk/infohealthcheck.

Didžiosios Britanijos duomenų apsaugos institucija ragina vartotojus įgyvendinti savo teises pagal Duomenų apsaugos aktą ir sumažinti asmeninės informacijos, laikomos įvairiose organizacijose, kiekį. Šį raginimą skelbti paskatino pastaruoju metu gana dažni duomenų praradimai garsiose organizacijose ir tai rodo, kad perteklinių duomenų laikymas įstaigose ir organizacijose kelia riziką. Būtent todėl Didžiosios Britanijos duomenų apsaugos institucija nusprendė imtis kokių nors priemonių ir štai savo tinklalapyje ji pristato asmeninės informacijos saugos nustatymo testą – naują

internetinę priemonę, padėsiančią geriau tvarkyti ir apsaugoti asmeninę informaciją.

Didžiojoje Britanijoje 95 proc. asmenų mano, kad asmeninė informacija yra gana arba labai vertinga, daugiau kaip 70 proc. teigia asmens dokumentus naikinantys specialiu dokumentų naikikliu. Duomenų apsaugos institucija pastebi, kad žmonių atsargumą pastaruoju metu vis labiau yra lėmusios skambios straipsnių apie asmens duomenis antraštės, tačiau rizika informacijos saugumui nebūtinai gali kilti dėl to, kad asmenys negina savo teisių.

Nors vis daugiau žmonių žino apie savo teises pagal Duomenų apsaugos aktą, 44 proc. britų niekad nekilo mintis kreiptis į organizaciją išsiaiškinti, kokią informaciją pastaroji saugo apie juos. Be to, 40 proc. prisipažino, kad pateiktų savo detalius duomenis kompanijai net neįsitikinę jos patikimumu, mat juos labiau vilioja produktas ar paslauga arba apakina ir užvaldo profesinis įvaizdis.

Didžiosios Britanijos duomenų apsaugos institucijos vadovo pavaduotojo Davido Smitho teigimu, kai kuriais atvejais žmonės neturi kitos išeities, kaip tik pateikti reikalaujamus asmens duomenis, tačiau kuo daugiau informacijos apie save pateikiame, tuo didesnė rizika, kad ji pasens, taps neaktuali, per ilgai bus laikoma arba pateks į piktavalių rankas. Vadinasi, atėjo pats metas pasinaudoti Duomenų apsaugos akto suteiktomis teisėmis. Jis mano, kad kuo daugiau žmonių įgyvendins savo teisę susipažinti su savo asmens duomenimis ir tikrins, kokia informacija yra saugoma apie juos, tuo greičiau organizacijos atkreips dėmesį į tai, jog negali būti toleruojamas aplaidumas tvarkant žmonių asmens duomenis.

Taigi, Didžiojoje Britanijoje žmonės yra raginami gerai išsinagrinėti asmeninės informacijos saugą. O duomenų apsaugos institucijos parengtas testas yra puikus patarėjas kiekvienam, netgi tiems, kurie niekad nemanė apsaugoti savo asmeninės informacijos. Testas pateikia patarimų, kaip kontroliuoti savo asmens duomenis ir apsaugoti nuo tapatybės vagysčių. Testui užpildyti reikia visai nedaug laiko. Jame pateikta patarimų dėl daugelio asmeninės informacijos apsaugos aspektų ir pagal kiekvieno asmeninius rezultatus bus pateikiami vertingi pasiūlymai ir išvados asmens duomenų saugumo klausimais.

(Jungtinės Karalystės duomenų apsaugos institucijos informacija, www.ico.gov.uk, 2008 m. rugsėjo 24 d.)

GREITAI

Pirmoji projekto PrivacyOS konferencija

2008 m. spalio 13–15 d. Europos Parlamente Strasbūre (Prancūzija) įvyks pirmoji projekto Atviroji privatumo erdvė (Privacy Open Space, Privacy OS) konferencija. Konferencijos globėjas – Alexanderis Alvaro (Europos Parlamento narys).

Atviroji privatumo erdvė yra europinis projektas, kuriuo siekiama suburti pramonę, mažas ir vidutines įmones, valdžios įstaigas, akademinę ir pilietinę visuomenę ir paskatinti plėtoti privatumo infrastruktūrą Europoje.

Bendrieji šio projekto tikslai yra kurti ilgalaikį bendradarbiavimą teminiame tinkle ir įtvirtinti bendras sąsajas su kitais ES projektais. Dalyviai turės galimybę keistis mokslinė patirtimi ir gerąją praktika, vystyti strategijas ir bendrus projektus vadovaudamiesi keturiais pagrindiniais politikos tikslais: stiprinti žinojimą, plėtoti privatumą internete, ugdyti privatumui draugišką tapatybės valdymą ir sąlygoti tyrimus.

Konferencija pirmiausia skirta teisės ir techniniams IT ekspertams, IT produktų kūrėjams ar paslaugų teikėjams, taip pat duomenų apsaugos institucijoms.

Daugiau informacijos apie konferenciją galite rasti projekto tinklalapyje www.privacyos.de.

30-oji tarptautinė duomenų apsaugos ir privatumo vadovų konferencija

2008 m. spalio 15–17 d. Strasbūre (Prancūzija) įvyks 30-oji tarptautinė duomenų apsaugos ir privatumo vadovų konferencija. Konferencijos tema – „Privatumo apsauga pasaulyje be sienų“.

Pirmą kartą konferenciją organizuoja dvi valstybės – Prancūzija ir Vokietija. Abiejų valstybių duomenų apsaugos institucijos 2008 m. mini veiklos 30-mečius.

Ši kasmet rengiama konferencija suburia 78 duomenų apsaugos institucijas ir privatumo vadovus iš visų žemynų. Šis renginys sukviečia ekonominės veiklos žmones, viešojo sektoriaus atstovus ir pilietinės visuomenės atstovus ir suteikia visiems dalyviams išskirtinę galimybę gvildinti asmens duomenų ir

privatumo problemas, keistis informacija apie jų organizacijas ir priimti rezoliucijas tose srityse, kuriose išryškėja iššūkiai, ypač susiję su aktualiais šių dienų įvykiais.

Daugiau informacijos apie konferenciją galite rasti tinklalapyje <http://www.privacyconference2008.org/index.php>

Šį naujienų biuletinį galite užsisakyti Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos svetainės www.ada.lt skiltyje „Naujienų prenumerata“